

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 23 stycznia 2019 r.*

[Tekst sprostowany postanowieniem z dnia 14 marca 2019 r.]

Odesłanie prejudycjalne – Polityka azylowa – Kryteria i mechanizmy ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Klauzule dyskrecjonalne – Kryteria oceny

W sprawie C-661/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez High Court (wysoki trybunał, Irlandia) postanowieniem z dnia 21 listopada 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 27 listopada 2017 r., w postępowaniu:

M.A.,

S.A.,

A.Z.

przeciwko

International Protection Appeals Tribunal,

Minister for Justice and Equality

Attorney General,

Ireland,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, wiceprezes, pełniący obowiązki prezesa pierwszej izby, J.C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan i C.G. Fernlund (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: E. Tanchev,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

* Język postępowania: angielski.

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu M.A., S.A. oraz A.Z. przez M. de Blacama, SC, oraz G. O’Hallorana, BL
- [w brzmieniu sprostowanym postanowieniem z dnia 14 marca 2019 r.] w imieniu Irlandii przez M. Browne, G. Hodge oraz A. Joyce’a, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez S.J. Hillery, BL, oraz D. Conlana Smytha, SC,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego i R. Kanitza, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez J. Hoogvelda oraz K. Bulterman, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez C. Brodie, S. Brandona oraz D. Blundella, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez J. Holmesa, QC,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Wilderspina oraz M. Condou-Durande, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6, art. 17, art. 20 ust. 3, a także art. 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31) (zwanego dalej „rozporządzeniem Dublin III”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy M.A., S.A. i A.Z. a International Protection Appeals Tribunal (sądem apelacyjnym do spraw ochrony międzynarodowej, Irlandia), Minister for Justice and Equality (ministrem sprawiedliwości i równości, Irlandia), Attorney General (Irlandia) i Ireland (Irlandia), dotyczącego wydanej wobec nich na podstawie rozporządzenia Dublin III decyzji o przejęciu.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Konwencja genewska

- 3 Konwencja dotycząca statutu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954), zwana dalej „konwencją genewską”], weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. Została ona uzupełniona Protokołem dotyczącym statusu uchodźców, zawartym w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r. (zwanym dalej „protokołem z 1967 r.”), który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r.

- 4 Wszystkie państwa członkowskie, podobnie jak Republika Islandii, Księstwo Liechtensteinu, Królestwo Norwegii i Konfederacja Szwajcarska, są stronami konwencji genewskiej i protokołu z 1967 r. Unia Europejska nie jest stroną konwencji genewskiej ani protokołu z 1967 r., ale art. 78 TFUE i art. 18 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) stanowią, że prawo do azylu jest gwarantowane w szczególności z poszanowaniem wspomnianej konwencji i wspomnianego protokołu.

EKPC

- 5 Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisana w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwana dalej „EKPC”), jest wielostronną umową międzynarodową zawartą w ramach Rady Europy, która to umowa weszła w życie w dniu 3 września 1953 r. Wszyscy członkowie Rady Europy, w tym wszystkie państwa członkowskie Unii, są wysokimi układającymi się stronami tej konwencji.
- 6 Artykuł 3 EKPC stanowi, że „[n]ikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.

Prawo Unii

Karta

- 7 Artykuł 4 karty stanowi:

„Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.

- 8 Artykuł 47 akapit pierwszy karty stanowi:

„Każdy, kogo [czyje] prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule”.

- 9 Artykuł 52 ust. 3 karty stanowi:

„W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w [EKPC], ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę”.

Rozporządzenie Dublin III

- 10 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że traktat z Amsterdamu z dnia 2 października 1997 r. wprowadził do traktatu WE art. 63, który przyznał Wspólnocie Europejskiej kompetencje do przyjęcia środków zalecanych przez Radę Europejską podczas jej specjalnego posiedzenia w Tampere (Finlandia) w dniach 15 i 16 października 1999 r. w zakresie utworzenia wspólnego europejskiego systemu azylowego. Przyjęcie tego przepisu pozwoliło na zastąpienie w relacjach między państwami członkowskimi, z wyjątkiem Królestwa Danii, Konwencji wyznaczającej państwo odpowiedzialne za rozpatrywanie wniosków o azyl złożonych w jednym z państw członkowskich Wspólnot Europejskich, sporządzonej w Dublinie dnia 15 czerwca 1990 r. (Dz.U. 1997, C 254, s. 1) przez rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl wniesionego w jednym z państw

członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz.U. 2003, L 50, s. 1), które weszło w życie w dniu 17 marca 2003 r. Przyjęte na podstawie art. 78 ust. 2 lit. e) TFUE rozporządzenie Dublin III, które weszło w życie w dniu 19 lipca 2013 r., zastąpiło rozporządzenie nr 343/2003.

11 Motywy 1–5 rozporządzenia Dublin III mają następujące brzmienie:

- „(1) Do rozporządzenia [nr 343/2003] mają być wprowadzone istotne zmiany. Dla zachowania przejrzystości rozporządzenie to powinno zostać przekształcone.
- (2) Wspólna polityka azylowa, w tym wspólny europejski system azylowy (WESA), jest integralną częścią celu Unii Europejskiej, jakim jest stopniowe ustanowienie i przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości otwartej dla wszystkich tych, którzy, zmuszeni okolicznościami, słusznie szukają ochrony w Unii.
- (3) Na specjalnym posiedzeniu w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. Rada Europejska uzgodniła podjęcie wysiłków na rzecz ustanowienia WESA, opartego na pełnym i integralnym stosowaniu [konwencji genewskiej], uzupełnionej [protokołem z 1967 r.], i zapewnienia w ten sposób, by nikt nie był odsyłany z powrotem tam, gdzie czekają go prześladowania – tj. utrzymanie zasady non-refoulement. W odniesieniu do tej kwestii, bez uszczerbku dla kryteriów odpowiedzialności ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, państwa członkowskie, ponieważ wszystkie przestrzegają zasady non-refoulement, są uważane za kraje bezpieczne dla obywateli państw trzecich.
- (4) W konkluzjach z Tampere stwierdzono także, że WESA powinien zostać uzupełniony, w krótkim terminie, o precyzyjną i sprawną metodę ustalania, które państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu.
- (5) Metoda taka powinna być oparta na kryteriach obiektywnych i sprawiedliwych, zarówno dla państwa członkowskiego, jak i dla zainteresowanych osób. W szczególności powinna ona umożliwiać szybkie ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego, tak by zagwarantować skuteczny dostęp do procedur udzielania ochrony międzynarodowej, i nie powinna zagrażać celowi, jakim jest szybkie rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej”.

12 Motywy 13–17 tego rozporządzenia przewidują:

- „(13) Zgodnie z konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z 1989 r. oraz zgodnie z [kartą] w stosowaniu niniejszego rozporządzenia jednym z priorytetów powinno być dla państw członkowskich jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka [...].
- (14) Zgodnie z [EKPC] oraz [kartą] w stosowaniu niniejszego rozporządzenia jednym z priorytetów państw członkowskich powinno być poszanowanie życia rodzinnego.
- (15) Łączne rozpatrywanie przez jedno państwo członkowskie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonych przez członków jednej rodziny umożliwia zapewnienie, by wnioski były rozpatrywane dokładnie, decyzje podejmowane w odniesieniu do nich były spójne oraz by członkowie jednej rodziny nie byli rozdzielani.
- (16) W celu zapewnienia pełnego poszanowania zasady jedności rodziny oraz jak najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka wiążącym kryterium ustalania odpowiedzialności powinien się stać stosunek zależności między wnioskodawcą a jego dzieckiem, rodzeństwem lub rodzicem, wynikający z ciąży lub macierzyństwa wnioskodawcy, jego stanu zdrowia lub podeszłego wieku. Jeżeli wnioskodawcą jest małoletni bez opieki, również fakt przebywania na terytorium innego państwa członkowskiego członka rodziny lub krewnego, który może się nim opiekować, powinien stać się wiążącym kryterium ustalania odpowiedzialności.

(17) Każde państwo członkowskie powinno mieć możliwość odstępiania od kryteriów ustalania odpowiedzialności, w szczególności ze względów humanitarnych i ze względu na trudne położenie wnioskodawcy, tak aby umożliwić połączenie członków rodziny, krewnych lub innych osób należących do rodziny oraz rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w tym lub innym państwie członkowskim, nawet jeżeli zgodnie z wiążącymi kryteriami określonymi w niniejszym rozporządzeniu nie ma obowiązku rozpatrzenia tego wniosku”.

13 Motywy 19, 32, 39 i 42 wspomnianego rozporządzenia stanowią:

„(19) W celu zapewnienia skutecznej ochrony praw zainteresowanych osób należy określić gwarancje prawne oraz prawo do skutecznego środka zaskarżenia w odniesieniu do decyzji dotyczących przekazania do odpowiedzialnego państwa członkowskiego, zgodnie w szczególności z art. 47 [karty]. W celu zapewnienia przestrzegania prawa międzynarodowego skuteczny środek zaskarżenia w odniesieniu do takich decyzji powinien obejmować zbadanie zarówno stosowania niniejszego rozporządzenia, jak i sytuacji prawnej oraz faktycznej w państwie członkowskim, do którego wnioskodawca jest przekazywany.

[...]

(32) W odniesieniu do traktowania osób objętych zakresem zastosowania niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie związane są swoimi zobowiązaniami powstałymi na mocy instrumentów prawa międzynarodowego, w tym odpowiedniego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

[...]

(39) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w [karcie]. W szczególności niniejsze rozporządzenie zmierza do zapewnienia pełnego przestrzegania prawa do azylu gwarantowanego przez art. 18 [karty] i praw uznanych w jej art. 1, 4, 7, 24 i 47. Niniejsze rozporządzenie powinno w związku z tym być odpowiednio stosowane.

[...]

(41) Zgodnie z art. 3 i art. 4a ust. 1 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, który to protokół jest załączony do TUE i TFUE, te państwa członkowskie powiadomiły o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszego rozporządzenia”.

14 Artykuł 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia kryteria i mechanizmy ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca [...]”.

15 Artykuł 3 rozporządzenia Dublin III stanowi:

„1. Państwa członkowskie rozpatrują każdy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który składa wniosek na terytorium jednego z nich, w tym na granicy lub w strefach tranzytowych. Wniosek jest rozpatrywany przez jedno państwo członkowskie, którym jest państwo, które spełnia kryteria wymienione w rozdziale III wskazują jako odpowiedzialne.

2. W przypadku gdy nie można wyznaczyć odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie kryteriów wymienionych w niniejszym rozporządzeniu, odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest pierwsze państwo członkowskie, w którym wniosek ten został złożony.

Jeżeli przekazanie wnioskodawcy do państwa członkowskiego pierwotnie wyznaczonego jako państwo odpowiedzialne jest niemożliwe, gdyż istnieją istotne powody ku temu, by przypuszczać, że w procedurze azylowej i w warunkach przyjmowania wnioskodawców w tym państwie członkowskim występują wady systemowe, powodujące pojawienie się ryzyka niehumanitarnego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 [karty], państwo członkowskie dokonujące ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego dalej prowadzi ocenę kryteriów określonych w rozdziale III w celu stwierdzenia, czy inne państwo członkowskie może zostać wyznaczone jako odpowiedzialne.

Jeżeli na mocy niniejszego ustępu nie można przeprowadzić przekazania do żadnego z państw członkowskich wyznaczonych na podstawie kryteriów określonych w rozdziale III ani do pierwszego państwa członkowskiego, w którym złożono wniosek, odpowiedzialnym państwem członkowskim staje się państwo członkowskie prowadzące postępowanie w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego.

3. Każde państwo członkowskie zachowuje prawo do wysłania wnioskodawcy do bezpiecznego państwa trzeciego, z zastrzeżeniem przepisów i zabezpieczeń ustanowionych w dyrektywie 2013/32/UE”.

16 Artykuł 6 tego rozporządzenia, zatytułowany „Gwarancje dla małoletnich”, przewiduje:

„1. W ramach wszelkich postępowań przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu jednym z priorytetów jest dla państw członkowskich jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

[...]

3. Przy ocenie, co najlepiej służy zabezpieczeniu interesów dziecka, państwa członkowskie ściśle współpracują za sobą, a w szczególności należy uwzględnić następujące czynniki:

a) możliwości ponownego połączenia rodziny;

[...]

4. Do celów stosowania art. 8 państwo członkowskie, w którym małoletni bez opieki złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, najszybciej jak to możliwe podejmuje stosowne działania w celu zidentyfikowania członków rodziny, rodzeństwa lub krewnych małoletniego bez opieki na terytorium państw członkowskich, dbając przy tym o jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

[...]”.

17 Artykuł 7 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia, zawarty w jego rozdziale III, stanowi:

„1. Kryteria ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego stosuje się w kolejności, w jakiej są one wymienione w niniejszym rozdziale.

2. Państwo członkowskie odpowiedzialne zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszym rozdziale ustalane jest na podstawie stanu istniejącego w chwili, w której wnioskodawca po raz pierwszy złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim”.

18 Artykuł 8 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„W przypadku gdy wnioskodawca jest małoletnim bez opieki, odpowiedzialnym państwem członkowskim jest to państwo, w którym legalnie przebywa członek rodziny lub rodzeństwo małoletniego bez opieki, pod warunkiem że najlepiej zabezpiecza to interesy małoletniego. Jeżeli wnioskodawca jest małoletnim pozostającym w związku małżeńskim, a jego małżonek nie przebywa legalnie na terytorium państw członkowskich, odpowiedzialnym państwem członkowskim jest państwo członkowskie, w którym legalnie przebywa ojciec, matka lub inna osoba dorosła odpowiadająca za małoletniego – z mocy prawa lub zgodnie z praktyką tego państwa członkowskiego – lub rodzeństwo wnioskodawcy”.

19 Artykuł 11 do rozporządzeniem Dublin III, zatytułowany „Postępowanie dotyczące rodziny”, przewiduje:

„W przypadku gdy wielu członków rodziny lub małoletnie rodzeństwo niepozostające w związku małżeńskim przedkłada wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w tym samym państwie członkowskim równocześnie lub w wystarczająco krótkim odstępie czasu, by postępowania w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego mogły zostać przeprowadzone łącznie, oraz w przypadku gdy zastosowanie kryteriów określonych w niniejszym rozporządzeniu prowadziłyby do ich rozdzielenia, odpowiedzialne państwo członkowskie ustala się na podstawie następujących przepisów:

- a) odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej wszystkich członków rodziny lub małoletniego rodzeństwa niepozostającego w związku małżeńskim spoczywa na państwie członkowskim, które kryteria wskazują jako odpowiedzialne za przejęcie największej liczby tych osób;
- b) jeżeli to nie wystarczy, odpowiedzialność spoczywa na państwie członkowskim, które kryteria wskazują jako odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku najstarszego z nich”.

20 Artykuł 17 tego rozporządzenia, zatytułowany „Klauzule dyskrecjonalne”, ma następujące brzmienie:

„1. Na zasadzie odstępstwa od art. 3 ust. 1 każde państwo członkowskie może zdecydować o rozpatrzeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w tym państwie przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, nawet jeżeli za takie rozpatrzenie nie jest odpowiedzialne na podstawie kryteriów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu.

Państwo członkowskie, które zdecydowało się rozpatrzyć wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na mocy niniejszego ustępu, staje się odpowiedzialnym państwem członkowskim oraz przyjmuje zobowiązania związane z tą odpowiedzialnością.[...]”.

21 Artykuł 20 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia status małoletniego towarzyszącego wnioskodawcy i odpowiadającego definicji członka rodziny jest rozpatrywany nieodłącznie od statusu tego członka jego rodziny przez państwo członkowskie odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej temu członkowi rodziny, nawet jeżeli małoletni sam nie jest wnioskodawcą, o ile najlepiej zabezpiecza to jego interesy. W identyczny sposób traktowane są dzieci urodzone po przyjeździe wnioskodawcy na terytorium państw członkowskich, bez potrzeby wszczęcia nowego postępowania w celu ich przejęcia”.

22 Artykuł 27 ust. 1 tegoż rozporządzenia przewiduje:

„Wnioskodawca lub inna osoba, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. c) lub d), ma prawo wniesienia do sądu skutecznego środka zaskarżenia w formie odwołania lub wniosku o ponowne rozpoznanie, z powodów faktycznych lub prawnych, decyzji o przekazaniu”.

23 Artykuł 29 ust. 1–2 rozporządzenia Dublin III stanowi:

„1. Przekazanie osoby ubiegającej się o azyl [...] z wnioskującego państwa członkowskiego do odpowiedzialnego państwa członkowskiego jest przeprowadzane zgodnie z prawem krajowym wnioskującego państwa członkowskiego, po konsultacjach między zainteresowanymi państwami członkowskimi, tak szybko, jak to jest praktycznie możliwe, a najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy [...].

[...]

2. W przypadku gdy nie dokonano przekazania w terminie sześciomiesięcznym, odpowiedzialne państwo członkowskie zostaje zwolnione z obowiązku przejścia lub wtórnego przejścia zainteresowanej osoby, a odpowiedzialność zostaje przeniesiona na wnioskujące państwo członkowskie [...]”.

24 Artykuł 35 ust. 1 tegoż rozporządzenia stanowi:

„Każde państwo członkowskie niezwłocznie powiadamia Komisję o konkretnych organach odpowiedzialnych za wypełnianie zobowiązań wynikających z niniejszego rozporządzenia oraz wszelkich zmianach w tym zakresie. Państwa członkowskie zapewniają, że [by] organy te posiadają [posiadały] zasoby niezbędne do wykonywania przez nie ich zadań, w szczególności do udzielania w wyznaczonych terminach odpowiedzi na wnioski o przekazanie informacji, wnioski o przejście lub wnioski o wtórne przejście wnioskodawców”.

Prawo irlandzkie

25 Mający zastosowanie ustawodawstwem krajowym jest European Union (Dublin System) Regulations 2014 [rozporządzenie w sprawie Unii Europejskiej (system dubliński) z 2014 r.] (SI nr 525/2014, zwane dalej „rozporządzeniem krajowym”). W niniejszej sprawie znaczenie mają przedstawione poniżej podstawowe przepisy.

26 Artykuł 2 ust. 2 rozporządzenia krajowego stanowi, że terminy lub wyrażenia użyte zarówno w tych przepisach, jak i w rozporządzeniu Dublin III, powinny mieć takie samo znaczenie jakie ten termin lub to wyrażenie posiada w rozporządzeniu Unii.

27 Wyrażenie „decyzja o przekazaniu” zostało zdefiniowane w art. 2 ust. 1 rozporządzenia krajowego jako wydana zgodnie z rozporządzeniem Dublin III przez Refugee Applications Commissioner (komisarza do spraw uchodźców, Irlandia) decyzja o przekazaniu wnioskodawcy, w sytuacji w której państwo, w tym przypadku Irlandia, jest wnioskującym państwem członkowskim, a państwo członkowskie, do którego kierowany jest wniosek, zgadza się na przejście lub wtórne przejście wnioskodawcy.

28 Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia krajowego przewiduje, że komisarz do spraw uchodźców wykonuje kompetencje państwa członkowskiego dokonującego ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego, wnioskującego państwa członkowskiego i państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek. Artykuł 3 ust. 2 tegoż rozporządzenia wskazuje, że minister sprawiedliwości i równości wykonuje kompetencje przekazującego państwa członkowskiego.

- 29 Zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenia krajowego komisarz do spraw uchodźców wykonuje wszystkie kompetencje przewidziane w art. 6 rozporządzenia Dublin III, który z kolei zawiera odniesienie do jak najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka „[w] ramach wszelkich postępowań przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu”.
- 30 Zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia krajowego wnioskodawca może odwołać się od decyzji o przekazaniu.
- 31 Artykuł 6 ust. 9 rozporządzenia krajowego stanowi, że sąd apelacyjny utrzymuje w mocy lub uchyla decyzję o przekazaniu.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 32 Z postanowienia odsyłającego wynika, że S.A., obywatelka państwa trzeciego, przyjechała do Zjednoczonego Królestwa na podstawie wizy studenckiej w 2010 r. i że M.A., także obywatel państwa trzeciego, w następnym roku dołączył do niej na podstawie wizy dla członka rodziny pozostającego na utrzymaniu. A.Z., ich dziecko, urodził się w Zjednoczonym Królestwie w lutym 2014 r. Rodzice przedłużali swoje wizy każdego roku aż do zamknięcia uczelni, w której studiowała S.A., a zamknięcie tej uczelni spowodowało wygaśnięcie ich wiz.
- 33 S.A. i M.A. udali się wówczas do Irlandii, gdzie w dniu 12 stycznia 2016 r. złożyli wnioski o udzielenie azylu. Wniosek dotyczący dziecka był zawarty we wniosku dotyczącym jego matki.
- 34 W dniu 7 kwietnia 2016 r. komisarz do spraw uchodźców skierował do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej wniosek o przejęcie tych wniosków o udzielenie azylu na podstawie rozporządzenia Dublin III.
- 35 W dniu 1 maja 2016 r. państwo to wyraziło zgodę na wspomniane przejęcie.
- 36 S.A. i M.A. powołali się przed komisarzem do spraw uchodźców na problemy zdrowotne M.A., a także na fakt, że dziecko było w trakcie obserwacji Health Service Executive (zarząd opieki zdrowotnej, Irlandia) w związku z problemem zdrowotnym.
- 37 Komisarz do spraw uchodźców zalecił przekazanie do Zjednoczonego Królestwa, stwierdzając na mocy decyzji niekorzystnej dla S.A. i M.A., że art. 17 rozporządzenia Dublin III nie znajduje zastosowania.
- 38 S.A. i M.A. zaskarżyli decyzję o przekazaniu do International Protection Appeals Tribunal (sądu apelacyjnego do spraw ochrony międzynarodowej), opierając się głównie na tym art. 17 oraz zarzutach związanych z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej.
- 39 W dniu 10 stycznia 2017 r. wspomniany sąd utrzymał w mocy decyzję o przekazaniu, stwierdziwszy, że nie ma właściwości do wykonywania uprawnień dyskrecjonalnych, o których mowa we wspomnianym art. 17. Oddalił on także argumenty odnoszące się do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii z tego powodu, że zobowiązany jest on rozpatrywać sytuację istniejącą w dniu, w którym zawisł przed nim spór.
- 40 S.A. i M.A. wnieśli zatem skargę do High Court (wysokiego trybunału, Irlandia).
- 41 Sąd ten uważa zasadniczo, że w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu należy najpierw określić, jaki wpływ może mieć proces wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii na system dubliński.

- 42 Ponadto wskazuje on, że terminy używane w rozporządzeniu krajowym, które stanowią powtórzenie terminów zawartych w rozporządzeniu Dublin III, powinny mieć to samo znaczenie jak te ostatnie. Z powyższego wywiódł więc, że w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu konieczne jest dokonanie wykładni tego ostatniego rozporządzenia.
- 43 W tych okolicznościach High Court (wysoki trybunał) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy właściwy organ krajowy – rozpatrując, w kontekście ewentualnego przekazania do Zjednoczonego Królestwa osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia [Dublin III], kwestie związane z klauzulą dyskrecjonalną przewidzianą w art. 17 lub jakiegokolwiek inne kwestie związane z ochroną praw podstawowych w Zjednoczonym Królestwie – winien pominąć zaistniałe w tym czasie okoliczności ze względu na proponowane wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej?
 - 2) Czy pojęcie »państwa członkowskiego dokonującego ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego« zawarte w rozporządzeniu [Dublin III] obejmuje możliwość stosowania przez to państwo przewidzianej w jego art. 17 klauzuli dyskrecjonalnej?
 - 3) Czy kompetencje państwa członkowskiego przewidziane w art. 6 rozporządzenia [Dublin III] obejmują uprawnienia uznane lub przyznane w art. 17 rozporządzenia?
 - 4) Czy pojęcie skutecznego środka zaskarżenia odnosi się do decyzji wydanej w pierwszej instancji na podstawie art. 17 rozporządzenia [Dublin III], skutkiem czego od decyzji takiej powinno przysługiwać odwołanie lub równoważny środek zaskarżenia, czy też przepisy krajowe regulujące tryb odwoławczy od decyzji wydanej w pierwszej instancji na podstawie wspomnianego rozporządzenia winny być interpretowane jako obejmujące odwołanie od decyzji wydanej na podstawie tego art. 17?
 - 5) Czy art. 20 ust. 3 rozporządzenia [Dublin III] wywołuje taki skutek, że w razie braku dowodów obalających domniemanie, iż uznanie sytuacji dziecka za nierozzerwalnie związaną z sytuacją jego rodziców jest zgodne z najlepszym zabezpieczeniem interesów dziecka, właściwy organ krajowy nie ma obowiązku uwzględnienia takiego najlepszego zabezpieczenia interesu dziecka jako kwestii odrębnej od sprawy rodziców lub jako punktu wyjścia do rozważenia, czy przekazanie w ogóle powinno nastąpić?”.

Postępowanie przed Trybunałem

- 44 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie w niniejszej sprawie pilnego trybu prejudycjalnego przewidzianego w art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Pomocniczo sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym na podstawie przepisów art. 105 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 45 W odniesieniu, w pierwszej kolejności, do wniosku o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego, w dniu 4 grudnia 2017 r. Trybunał postanowił, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, nie uwzględnić tego wniosku.
- 46 Co się tyczy, w drugiej kolejności, wniosku o rozpoznanie niniejszej sprawy w trybie przyspieszonym przewidzianym w art. 105 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, prezes Trybunału postanowił, postanowieniem z dnia 20 grudnia 2017 r., M.A. i in. (C-661/17, niepublikowany, EU:C:2017:1024), oddalić ten wniosek.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 47 Irlandia utrzymuje, że ponieważ skutki prawne ewentualnego wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii nie są jeszcze znane, pytania dotyczące takich skutków należy uznać za hipotetyczne. Tym samym każde orzeczenie, jakie mógłby wydać Trybunał na tym etapie w odniesieniu do sytuacji, która powstanie po dniu, w którym państwo to przestanie być państwem członkowskim Unii, byłoby hipotetyczne. Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem (wyrok z dnia 27 lutego 2014 r., Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, pkt 27, 29, a także przytoczone tam orzecznictwo) Trybunał nie udziela odpowiedzi na pytania o charakterze hipotetycznym lub doradczym.
- 48 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem procedura przewidziana w art. 267 TFUE jest instrumentem współpracy między Trybunałem i sądami krajowymi, dzięki któremu Trybunał dostarcza sądom krajowym elementów wykładni prawa Unii, które są im niezbędne dla rozstrzygnięcia przedstawionych przed nimi sporów (wyrok z dnia 8 grudnia 2016 r., Eurosaneamientos i in., C-532/15 i C-538/15, EU:C:2016:932, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 49 W ramach tej współpracy jedynie do sądu krajowego, który rozstrzyga spór i musi przyjąć odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy ocena – w świetle szczególnych okoliczności sprawy – zarówno konieczności uzyskania orzeczenia w trybie prejudycjalnym dla wydania wyroku, jak i znaczenia przedstawionych Trybunałowi pytań. W konsekwencji jeśli przedstawione pytania dotyczą wykładni prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany wydać orzeczenie (wyrok z dnia 8 grudnia 2016 r., Eurosaneamientos i in., C-532/15 i C-538/15, EU:C:2016:932, pkt 27, a także przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 Z powyższego wynika, że pytania dotyczące wykładni prawa Unii przedstawione przez sąd krajowy w ramach stanu faktycznego i prawnego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny i którego prawidłowość nie podlega ocenie przez Trybunał, korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odrzucenie przez Trybunał wniosku sądu krajowego jest możliwe tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wnioskowano, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje elementami stanu faktycznego lub prawnego, które są konieczne do udzielenia użytecznej odpowiedzi na przedstawione mu pytania (wyrok z dnia 8 grudnia 2016 r., Eurosaneamientos i in., C-532/15 i C-538/15, EU:C:2016:932, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 51 W niniejszej sprawie należy zauważyć, że sąd odsyłający wyjaśnił szczegółowo przyczyny, dla których uznał, że w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu konieczne jest zbadanie, jakie skutki może mieć ewentualne wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii w ramach rozporządzenia Dublin III.
- 52 W tych okolicznościach wykładnia, o którą wnosi sąd odsyłający, nie jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia zawisłego przed tym sądem sporu. W związku z tym należy udzielić odpowiedzi na pytania przedstawione przez High Court (wysoki trybunał).

Istota sprawy

W przedmiocie pytania pierwszego

- 53 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż państwo członkowskie, co do którego ustalono, że jest ono „odpowiedzialne” w rozumieniu tego

rozporządzenia, notyfikowało swój zamiar wystąpienia z Unii zgodnie z art. 50 TUE, zobowiązuje państwo członkowskie dokonujące takiego ustalenia do zbadania przez nie samo rozpatrywanego wniosku o udzielenie ochrony na podstawie przewidzianej we wspomnianym art. 17 ust. 1 klauzuli dyskrecjonalnej.

- 54 W tym kontekście należy przypomnieć, że notyfikowanie przez państwo członkowskie zamiaru wystąpienia z Unii zgodnie z art. 50 TUE nie skutkuje zawieszeniem stosowania prawa Unii w tym państwie członkowskim i że w rezultacie prawo Unii pozostaje w pełni w mocy w tym państwie aż do jego faktycznego wystąpienia z Unii (wyrok z dnia 19 września 2018 r., RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, EU:C:2018:733, pkt 45).
- 55 Jak zaznaczono w pkt 10 niniejszego wyroku, rozporządzenie Dublin III zastąpiło rozporządzenie nr 343/2003. W odniesieniu do przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego pierwszego rozporządzenia klauzuli dyskrecjonalnej Trybunał już wyjaśnił, że ponieważ brzmienie tego przepisu odpowiada zasadniczo brzmieniu klauzuli suwerenności zawartej w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 343/2003, wykładnia tego ostatniego przepisu może także mieć zastosowanie do art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III (wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 53).
- 56 Zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia Dublin III wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej jest rozpatrywany przez jedno państwo członkowskie, którym jest państwo, które kryteria wymienione w rozdziale III tego rozporządzenia wskazują jako odpowiedzialne.
- 57 Na zasadzie odstępstwa od tego art. 3 ust. 1, art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia przewiduje, że każde państwo członkowskie może zdecydować o rozpatrzeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, wniesionego w tym państwie przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, nawet jeżeli za takie rozpatrzenie nie jest odpowiedzialne na podstawie takich kryteriów.
- 58 Jak wyraźnie wynika z brzmienia art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, przepis ten ma charakter fakultatywny, ponieważ pozostawia w gestii każdego państwa członkowskiego decyzję o rozpatrzeniu wniesionego w nim wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nawet jeżeli za takie rozpatrzenie nie jest ono odpowiedzialne zgodnie z określonymi w tym rozporządzeniu kryteriami ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego. Skorzystanie z tego uprawnienia nie jest skądinąd uzależnione od żadnego szczególnego warunku (zob. podobnie wyrok z dnia 30 maja 2013 r., Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, pkt 36). Przepis ten ma na celu umożliwienie każdemu państwu członkowskiemu podjęcia suwerennej decyzji, ze względów politycznych, humanitarnych lub praktycznych, o wyrażeniu zgody na rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nawet jeżeli nie jest za to odpowiedzialne na podstawie określonych we wspomnianym rozporządzeniu kryteriów (wyrok z dnia 4 października 2018 r., Fathi, C-56/17, EU:C:2018:803, pkt 53).
- 59 Ze względu na zakres uznania przyznany w ten sposób państwom członkowskim do danego państwa członkowskiego należy określić okoliczności, w których zamierza ono korzystać z uprawnienia przewidzianego w przewidzianej w art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III klauzuli dyskrecjonalnej i wyrażać zgodę na rozpatrzenie przez nie samo wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie jest ono odpowiedzialne na podstawie kryteriów określonych w tym rozporządzeniu.
- 60 Stwierdzenie to jest zresztą spójne, po pierwsze, z orzecznictwem Trybunału dotyczącym przepisów fakultatywnych, zgodnie z którym przepisy te przyznają państwom członkowskim szerokie uprawnienia dyskrecjonalne (wyrok z dnia 10 grudnia 2013 r., Abdullahi, C-394/12, EU:C:2013:813, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo), a po drugie, z celem wspomnianego art. 17 ust. 1, polegającym na zachowaniu prerogatyw państw członkowskich przy wykonywaniu prawa do udzielania ochrony międzynarodowej (wyrok z dnia 5 lipca 2018 r., X, C-213/17, EU:C:2018:538, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Mając na uwadze całość powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, iż okoliczność, że państwo członkowskie, co do którego ustalono, że jest ono „odpowiedzialne” w rozumieniu tego rozporządzenia, notyfikowało swój zamiar wystąpienia z Unii zgodnie z art. 50 TUE, nie zobowiązuje państwa członkowskiego dokonującego takiego ustalenia do zbadania przez nie samo rozpatrywanego wniosku o udzielenie ochrony na podstawie przewidzianej we wspomnianym art. 17 ust. 1 klauzuli dyskrecjonalnej.

W przedmiocie pytania drugiego

62 Jak wynika z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, drugie pytanie opiera się na założeniu, że w Irlandii komisarz do spraw uchodźców dokonuje ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie kryteriów określonych w rozporządzeniu Dublin III, podczas gdy korzystanie z przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia klauzuli dyskrecjonalnej należy do ministra sprawiedliwości i równości.

63 W tych okolicznościach należy uznać, że poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy wykładni rozporządzenia Dublin III należy dokonywać w taki sposób, że zobowiązuje ono do tego, aby ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie określonych w tym rozporządzeniu kryteriów oraz korzystanie z przewidzianej w art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia klauzuli dyskrecjonalnej należało do tego samego organu krajowego.

64 Na wstępie należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, iż przyznany państwom członkowskim w art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III zakres uznania stanowi integralną część przewidzianych w tym rozporządzeniu mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu. Zatem decyzja wydana przez państwo członkowskie na podstawie tego przepisu, o rozpatrzeniu lub nierozpatrzeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie jest ono odpowiedzialne w świetle kryteriów określonych w rozdziale III tego rozporządzenia, stanowi stosowanie prawa Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 53, a także przytoczone tam orzecznictwo).

65 Następnie należy stwierdzić, że rozporządzenie Dublin III nie zawiera jednak żadnego przepisu, który określałby, jaki organ jest uprawniony do wydania decyzji na podstawie ustanowionych w tym rozporządzeniu kryteriów, dotyczących ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego lub na podstawie przewidzianej w art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia klauzuli dyskrecjonalnej. Rozporządzenie to nie wyjaśnia też, czy państwo członkowskie powinno powierzyć zadanie stosowania takich kryteriów oraz zadanie korzystania z tej klauzuli dyskrecjonalnej temu samemu organowi.

66 Natomiast art. 35 ust. 1 rozporządzenia Dublin III przewiduje, że każde państwo członkowskie niezwłocznie powiadamia Komisję o „organach odpowiedzialnych” w szczególności za wypełnianie zobowiązań wynikających z tego rozporządzenia oraz wszelkich zmianach w tym zakresie.

67 Z brzmienia tego przepisu wynika, po pierwsze, że do państwa członkowskiego należy określenie, które organy krajowe są właściwe do stosowania rozporządzenia Dublin III. Po drugie, zawarty w tym art. 35 termin „organ[y] odpowiedzialn[e]” oznacza, że państwo członkowskie ma swobodę powierzenia różnym organom zadania stosowania określonych w tym rozporządzeniu kryteriów dotyczących ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego oraz zadania korzystania z przewidzianej w art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia „klauzuli dyskrecjonalnej”.

- 68 Ocena ta znajduje również potwierdzenie w innych przepisach rozporządzenia Dublin III, takich jak jego art. 4 ust. 1, art. 20 ust. 2 i 4 lub art. 21 ust. 3, w których zostały użyte wyrażenia „jego właściwe organy”, „organy”, „właściw[e] organ[y] zainteresowanego państwa członkowskiego”, „właściw[e] organ[y] państwa członkowskiego” lub „organ[y] państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek”.
- 69 Mając na względzie całość powyższych rozważań, na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że rozporządzenie Dublin III należy interpretować w ten sposób, iż nie zobowiązuje ono do tego, aby ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie określonych w tym rozporządzeniu kryteriów i korzystanie z przewidzianej w art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia klauzuli dyskrecjonalnej należało do tego samego organu krajowego.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 70 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że zobowiązuje on państwo członkowskie, które na podstawie kryteriów określonych w tym rozporządzeniu nie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, do uwzględnienia najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka i do rozpatrzenia przez nie samo tego wniosku na podstawie art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia.
- 71 Ponieważ z pkt 58 i 59 niniejszego wyroku wynika już, że wykonywanie uprawnienia przyznanego państwom członkowskim na mocy przewidzianej w art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III klauzuli dyskrecjonalnej nie jest uzależnione od żadnego szczególnego warunku i że co do zasady każde państwo członkowskie określa okoliczności, w jakich zamierza skorzystać z tej możliwości i wyrazić zgodę na rozpatrzenie przez nie samo wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie jest odpowiedzialne na podstawie kryteriów ustanowionych w tym rozporządzeniu, należy stwierdzić, że względy związane z najlepszym zabezpieczeniem interesów dziecka także nie mogą zobowiązywać państwa członkowskiego do skorzystania ze wspomnianej możliwości i do rozpatrzenia przez nie wniosku, w odniesieniu do którego nie jest ono odpowiedzialne.
- 72 Z powyższego wynika, że art. 6 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, iż nie zobowiązuje on państwa członkowskiego, które nie jest odpowiedzialne na podstawie określonych w tym rozporządzeniu kryteriów za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, do uwzględnienia najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka i do rozpatrzenia przez nie samo tego wniosku na podstawie art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia.

W przedmiocie pytania czwartego

- 73 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że wymaga on ustanowienia środka zaskarżenia decyzji o nieskorzystaniu z możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia.
- 74 Zgodnie z art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej ma prawo wniesienia do sądu, w formie skargi na decyzję o przekazaniu lub wniosku o ponowne rozpoznanie, z powodów faktycznych lub prawnych, skutecznego środka zaskarżenia na tę decyzję.
- 75 Artykuł ten nie przewiduje wyraźnie środka zaskarżenia decyzji o nieskorzystaniu z możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia.

- 76 Ponadto cel, jakim jest szybkie rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, a w szczególności ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego, stanowiący podstawę procedury ustanowionej w rozporządzeniu Dublin III i przypomniany w motywie 5 tego rozporządzenia, zniechęca do wprowadzania wielu środków zaskarżenia.
- 77 Bez wątpienia zasada skutecznej ochrony sądowej stanowi ogólną zasadę prawa Unii, która jest wyrażona obecnie w art. 47 karty (wyrok z dnia 10 lipca 2014 r., Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 40, a także przytoczone tam orzecznictwo), na mocy którego każdy, czyje prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w tym artykule.
- 78 Jeżeli jednak państwo członkowskie odmawia skorzystania z przewidzianej w art. 17 ust. 1 rozporządzenia Dublin III klauzuli dyskrecjonalnej, oznacza to siłą rzeczy, że państwo to wydaje decyzję o przekazaniu. Odmowa skorzystania przez państwo członkowskie z tej klauzuli może w danym przypadku zostać zakwestionowana w ramach odwołania od decyzji o przekazaniu.
- 79 W konsekwencji art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że nie wymaga on ustanowienia środka zaskarżenia decyzji o nieskorzystaniu z możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia, bez uszczerbku dla możliwości zaskarżania tej decyzji w ramach odwołania od decyzji o przekazaniu.
- 80 Ponadto – oraz w celu udzielenia użytecznej odpowiedzi sądowi odsyłającemu – ponieważ przedstawione w niniejszej sprawie pytania związane są z notyfikacją państwa członkowskiego, co do którego ustalono, że jest ono odpowiedzialne na mocy kryteriów określonych w rozporządzeniu Dublin III, jego zamiaru wystąpienia z Unii zgodnie z art. 50 TUE, należy zaznaczyć, że jak wynika z pkt 54 niniejszego wyroku, notyfikacja ta nie powoduje zawieszenia stosowania prawa Unii w tym państwie członkowskim i że w związku z tym prawo to, którego częścią jest wspólny europejski system azylowy, a także wzajemne zaufanie i domniemanie przestrzegania przez państwa członkowskie praw podstawowych, pozostaje w pełni obowiązujące we wspomnianym państwie członkowskim aż do faktycznego wystąpienia tego państwa z Unii.
- 81 Należy także dodać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przekazania osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową do takiego państwa członkowskiego nie należy dokonywać, jeśli istnieją poważne powody, by twierdzić, że taka notyfikacja spowoduje rzeczywiste ryzyko poddania tej osoby w tym państwie członkowskim nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu art. 4 karty (wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 65).
- 82 W tym kontekście należy podkreślić, że taka notyfikacja nie może sama w sobie być traktowana w ten sposób, że naraża ona zainteresowanego na takie ryzyko.
- 83 W tym względzie należy zauważyć, po pierwsze, że wspólny europejski system azylowy został zaprojektowany w kontekście pozwalającym zakładać, że wszystkie uczestniczące w nim państwa, bez względu na to, czy chodzi o państwa członkowskie, czy o państwa trzecie, przestrzegają praw podstawowych, w tym praw znajdujących oparcie w konwencji genewskiej i protokole z 1967 r., czyli zasady non-refoulement, a także w EKPC, i co za tym idzie, państwa te mogą w odniesieniu do przestrzegania tych praw podstawowych darzyć się wzajemnym zaufaniem (zob. podobnie wyrok z dnia 21 grudnia 2011 r., N.S. i in., C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, pkt 78), ponieważ wszystkie te państwa są ponadto, jak wskazano w pkt 3–5 niniejszego wyroku, stronami zarówno konwencji genewskiej oraz protokołu z 1967 r., jak i EKPC.
- 84 Po drugie, co się tyczy poszanowania praw podstawowych osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, poza kodyfikacją w art. 3 ust. 2 rozporządzenia Dublin III orzecznictwa Trybunału dotyczącego istnienia systemowych nieprawidłowości w zakresie procedury azylowej i warunków

przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w państwie członkowskim uznanym za odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku zgodnie z tym rozporządzeniem państwa członkowskie, jak wynika z motywów 32 i 39 tego rozporządzenia, są również związane w jego stosowaniu orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz art. 4 karty (wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 63). Ponieważ wskazany art. 4 odpowiada art. 3 EKPC, zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania przewidziany w tym pierwszym postanowieniu ma, zgodnie z art. 52 ust. 3 karty, takie samo znaczenie i zakres jak to, które przyznaje mu EKPC (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 67).

- 85 Po trzecie, jak zostało wskazane w pkt 83 niniejszego wyroku, ponieważ państwa członkowskie są stronami konwencji genewskiej i protokołu z 1967 r. oraz EKPC, dwóch umów międzynarodowych, na których oparty jest wspólny europejski system azylowy, zachowanie przez państwa członkowskie ich uczestnictwa w tych konwencjach i protokole nie jest związane z członkostwem w Unii. Z powyższego wynika, że decyzja państwa członkowskiego o wystąpieniu z Unii nie ma wpływu na jego zobowiązania do przestrzegania konwencji genewskiej i protokołu z 1967 r., w tym zasady non-refoulement, a także art. 3 EKPC.
- 86 Mając na względzie całość powyższych rozważań, na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, iż nie wymaga on ustanowienia środka zaskarżenia decyzji o nieskorzystaniu z możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia, bez uszczerbku dla możliwości zaskarżenia tej decyzji w ramach odwołania od decyzji o przekazaniu.

W przedmiocie pytania piątego

- 87 Poprzez pytanie piąte sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 20 ust. 3 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że w braku dowodu przeciwnego przepis ten ustanawia domniemanie, zgodnie z którym w celu jak najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka należy rozpatrywać sytuację tego dziecka w sposób nierozdzielnie związany z sytuacją jego rodziców.
- 88 Należy stwierdzić, że z brzmienia art. 20 ust. 3 rozporządzenia Dublin III, wyraźnie wynika, że tak właśnie jest. Wynika stąd, że wyłącznie w sytuacji, gdy zostanie wykazane, że takie badanie przeprowadzone wspólnie z badaniem sytuacji rodziców dziecka nie prowadzi do najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka, należało będzie rozpatrywać sytuację dziecka osobno od sytuacji jego rodziców.
- 89 To stwierdzenie jest zgodne z motywami 14–16 oraz, między innymi, art. 6 ust. 3 lit. a), art. 6 ust. 4, art. 8 ust. 1 oraz art. 11 rozporządzenia Dublin III. Z powyższych przepisów wynika, że poszanowanie życia rodzinnego, a w szczególności utrzymanie jedności członków rodziny, jest co do zasady zgodne z najlepszym zabezpieczeniem interesów dziecka.
- 90 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie piąte należy odpowiedzieć, że art. 20 ust. 3 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że w braku dowodu przeciwnego przepis ten ustanawia domniemanie, zgodnie z którym w celu jak najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka sytuację tego dziecka należy rozpatrywać w sposób nierozdzielnie związany z sytuacją jego rodziców.

W przedmiocie kosztów

⁹¹ Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 17 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż państwo członkowskie, co do którego ustalono, że jest ono „odpowiedzialne” w rozumieniu tego rozporządzenia, notyfikowało swój zamiar wystąpienia z Unii Europejskiej zgodnie z art. 50 TUE, nie zobowiązuje państwa członkowskiego dokonującego takiego ustalenia do zbadania przez nie samo rozpatrywanego wniosku o udzielenie ochrony na podstawie przewidzianej w tym art. 17 ust. 1 klauzuli dyskrecjonalnej.
- 2) Rozporządzenie nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że nie zobowiązuje ono do tego, aby ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie kryteriów określonych w tym rozporządzeniu i korzystanie z przewidzianej w art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia klauzuli dyskrecjonalnej należało do tego samego organu krajowego.
- 3) Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że nie zobowiązuje on państwa członkowskiego, które nie jest odpowiedzialne na podstawie określonych w tym rozporządzeniu kryteriów za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, do uwzględnienia najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka i do rozpatrzenia przez nie samo tego wniosku na podstawie art. 17 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia.
- 4) Artykuł 27 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że nie wymaga on ustanowienia środka zaskarżenia decyzji o nieskorzystaniu z możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia, bez uszczerbku dla możliwości zaskarżania tej decyzji w ramach odwołania od decyzji o przekazaniu.
- 5) Artykuł 20 ust. 3 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że w braku dowodu przeciwnego przepis ten ustanawia domniemanie, zgodnie z którym w celu jak najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka sytuację tego dziecka należy rozpatrywać w sposób nierozzerwalnie związany z sytuacją jego rodziców.

Podpisy